

**De Staat der Nederlanden/De vereniging Orde van Registeradviseurs
Nederland (OvRAN)**

Pleitnota mr. M.L. Batting

1 Inleiding

- 1.1 De accountant heeft een bijzondere functie in onze samenleving. Meer in het bijzonder heeft hij de verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de financiële gegevens van entiteiten, waarbij dit oordeel kan variëren van een enkele samenstelverklaring tot een verklaring dat de financiële gegevens een getrouw beeld geven. In het maatschappelijk verkeer dient op dit oordeel van de accountant te kunnen worden vertrouwd. Dat is van bijzonder belang voor het goed functioneren van de financiële markten. Bij die bijzondere verantwoordelijkheid horen waarborgen. Waarborgen die ervoor moeten zorgen dat de accountant zijn taak op een professionele, integere, vakbekwame en zorgvuldige wijze uitvoert. Waarborgen die tot doel hebben de kwaliteit van de beroepsgroep op niveau te houden en verder te versterken en te ontwikkelen.
- 1.2 Waar de accountant een bijzondere maatschappelijke functie bekleedt, dient dit gepaard te gaan met bijzondere verplichtingen. Met andere woorden: *noblesse oblige*. Om die reden is gekozen voor een stelsel waarin alleen diegenen die zijn ingeschreven in het accountantsregister de titel van RA, danwel AA mogen voeren. Aan de inschrijving in het accountantsregister is het verplichte lidmaatschap van de NBA gekoppeld. Op die wijze zijn accountants onderworpen aan de regelgeving die de ledenvergadering van de NBA vaststelt, waarbij het onder andere gaat om regelgeving over de wijze waarop de accountant zijn werkzaamheden dient te verrichten en regelgeving over de opleidingseisen waaraan hij moet voldoen. Daarbij is de accountant onderworpen aan de tuchtrechtspraak zodat hij in het geval hij niet aan de voor hem geldende regelgeving voldoet zo nodig voor de tuchtrechter ter verantwoording kan worden geroepen. Een en ander staat steeds in het teken van het waarborgen van de kwaliteit van de beroepsgroep.

- 1.3 Tegen deze achtergrond dienen de vorderingen van OvRAN die hier voorliggen te worden gezien. OvRAN is het niet eens met het verplichte lidmaatschap van de NBA. Zij vertegenwoordigt een groep accountants die weliswaar wel ingeschreven willen zijn in het accountantsregister, althans zo begrijpt de Staat de vorderingen van OvRAN, maar geen lid willen zijn van de NBA (maar bijvoorbeeld alleen van OvRAN). Dat zou betekenen dat deze accountants niet onderworpen zijn aan de regelgeving van de NBA, waaronder de Verordening Gedrags- en Beroepsregels accountants (VGBA), of de standaarden (NVCOS) voor het verrichten van accountantsopdrachten. Het verplichte lidmaatschap van de NBA is nu juist door de wetgever ingesteld omdat via die weg de beroepsorganisatie de leden bindende regels kan stellen.¹ Ook geldt dat juist op deze wijze kan worden bewerkstelligd dat alle accountants onderworpen zijn aan dezelfde vereisten voor het verrichten van accountantsopdrachten.
- 1.4 Zouden de vorderingen van OvRAN worden toegewezen dan heeft dit grote gevolgen voor voornoemd stelsel waarbij alle accountants onverkort lid zijn van de NBA. Er zou groot verschil ontstaan tussen de regels waaraan accountants zich moeten houden, waardoor er ook grote verschillen in kwaliteit zullen ontstaan. Dat heeft de wetgever door middel van het verplichte lidmaatschap van de NBA nu juist willen voorkomen.
- 1.5 OvRAN heeft bij akte nog een aantal producties in het geding gebracht. Los van het feit dat deze akte een verkapte repliek is, waartoe uw rechtbank juist geen gelegenheid heeft gegeven zodat deze om die reden al buiten beschouwing moet blijven, doen deze producties niet af aan de conclusie van de Staat dat de vorderingen van OvRAN moeten worden afgewezen. Als het gaat om producties 1a t/m f tracht OvRAN daarmee, althans zo begrijp de Staat, af te doen aan het principiële uitgangspunt dat de accountantstitel een beschermde titel is. Uit de producties volgt echter juist de ontwikkeling die de bescherming van de accountantstitel heeft doorgemaakt. Daaruit volgt dat het van groot belang wordt geacht de accountantstitel te beschermen vanwege de bijzondere publieke functie die de accountant heeft. Deze producties ondersteunen juist het principiële uitgangspunt van de wetgever dat het beroep van accountant met kwaliteitswaarborgen omgeven moet zijn, waarvan het verplichte lidmaatschap van de NBA een belangrijk onderdeel vormt.
- 1.6 Los van voorgaande principiële bezwaren tegen toewijzing van de vorderingen bestaat er geen enkele grond voor toewijzing van de vorderingen van OvRAN. Het beroep dat zij doet op de artikelen 11 EVRM, 1 Eerste Protocol bij het EVRM en 6 van de Mededingingswet slaagt niet. De producties die zij bij akte heeft ingediend om haar beroep op deze artikelen kracht bij te zetten maken dit niet anders. Bovendien zitten er ook producties bij, zoals bijvoorbeeld 5a t/m 5d waarvan de Staat niet begrijpt op welke wijze deze de vorderingen van OvRAN zouden kunnen ondersteunen. De

¹ Kamerstukken II 1959/60, 5519, nr. 3, p. 15. Zie ook artikel 19, vijfde lid, van de Wab.

vorderingen van OvRAN komen dan ook niet voor toewijzing in aanmerking. Hierna zal dit nog eens kort worden toegelicht.

2 Beroep op artikel 11 EVRM

2.1 Over het beroep op artikel 11 van het EVRM kan de Staat kort zijn. In zijn arrest van 20 december 2016 heeft de Hoge Raad klip en klaar geoordeeld dat artikel 11 EVRM niet op de NBA van toepassing is:

2.4.2.

's Hofs hiervoor onder 2.3.2 weergegeven overwegingen moeten aldus worden verstaan dat het heeft geoordeeld dat de NBA niet kan worden aangemerkt als een 'vereniging' – in de authentieke verdragstalen: 'association' – in de zin van art. 11 EVRM en dat de in die bepaling verwoorde vrijheid van vereniging daarom niet in de weg staat aan de toepassing van art. 41, tweede lid, WAB. Dat oordeel is juist, aangezien de NBA blijkens de hiervoor onder 2.2.3 genoemde bepalingen van de WAB een bij wet ingestelde beroepsorganisatie is, die is ingebed in publiekrechtelijke structuren, die administratieve, regelgevende en toezichthoudende bevoegdheden heeft en die doelstellingen nastreeft van algemeen belang.²

2.2 Wat de Staat betreft, hoeft daarom niet meer aan de stellingen en nader ingediende producties van OvRAN betreffende artikel 11 EVRM te worden toegekomen. Het beroep van OvRAN op artikel 11 EVRM slaagt niet, zoals de HR in voornoemd arrest heeft geoordeeld.

3 Artikel 1 EP

3.1 In het kader van haar beroep op artikel 1 EP bij het EVRM gaat OvRAN in op de beschermde accountantstitels RA en AA. Anders dan OvRAN lijkt te veronderstellen gaat het hierbij niet om academische titels die accountants ontnomen kunnen worden als zij niet langer lid zijn van de NBA. Het gaat hierbij om titels die alleen mogen worden gevoerd indien een accountant is ingeschreven in het accountantsregister. Dit volgt uit artikel 41 van de Wab.

3.2 De Staat kan de stellingen van OvRAN dan ook niet goed plaatsen in het licht van haar vorderingen. Zoals in de conclusie van antwoord toegelicht richten de vorderingen van OvRAN zich tot het verplichte lidmaatschap van de NBA. De inschrijving in het accountantsregister laat zij in haar vorderingen ongemoeid. Hoewel er uiteraard een koppeling bestaat tussen het accountantsregister en het lidmaatschap van de NBA dienen de vorderingen van OvRAN in deze procedure leidend te zijn. Dat miskent

² ECLI:NL:HR:2016:2910.

OvRAN met haar stellingen, evenals met de door haar ingediende producties op dit punt. Al zou het verplichte lidmaatschap van de NBA van tafel gaan, dan geldt nog steeds dat de accountantstitel, waaronder de titels van RA en AA, alleen mag worden gevoerd indien men in het accountantsregister is ingeschreven en daartegen richten de vorderingen van OvRAN zich niet. OvRAN kan met haar vorderingen dus niet bereiken wat zij wenst te bereiken. Om die reden dient al aan deze stellingen voorbij te worden gegaan.

- 3.3 Ook overigens gaan de stellingen niet op. Er bestaan gerechtvaardigde belangen bij het beschermen van de accountantstitel. Voorkomen moet immers worden dat diegenen die niet beschikken over de vereiste vakbekwaamheid of niet voldoen aan andere eisen van professionaliteit, de accountantstitel zouden mogen voeren. Zou het voeren van de accountantstitel niet met waarborgen zijn omgegeven dan doet dit in ernstige mate afbreuk aan het vertrouwen dat aan het voeren van de accountantstitel moet kunnen worden ontleend en daarmee ook aan het vertrouwen dat in de verklaringen van accountants in het maatschappelijk verkeer wordt gesteld.
- 3.4 Het beroep van OvRAN op artikel 1 EP slaagt niet.

4 Artikel 6 Mededingingswet

- 4.1 Tot slot beroept OvRAN zich op artikel 6 van de Mededingingswet. OvRAN onderbouwt niet waarom het verplichte lidmaatschap van de NBA tot strijd met dit artikel zou leiden, terwijl op haar wel de bewijslast rust.³ Bovendien is evenmin duidelijk op welke wijze de Staat hierdoor het mededingingsrecht zou hebben overtreden. Het enkel doen instellen van een beroepsregister – waartegen OvRAN met haar vorderingen ageert – is op zich zelf niet in strijd met het mededingingsrecht.
- 4.2 Voor zover OvRAN het niet eens is met de regelgeving van de NBA dienen haar leden dit in de ledenvergadering van de NBA aan de orde te stellen. In deze civiele procedure tegen de Staat is daarvoor geen plaats.

5 Bevel tot wetgeving

- 5.1 Los van het voorgaande komt in ieder geval de vordering onder 2 niet voor toewijzing in aanmerking omdat dit neer zou komen op een bevel tot wetgeving. Anders dan OvRAN met verwijzing naar de directe werking van EU-recht tracht te stellen, geldt ook op basis daarvan onverkort dat de rechter de wetgever niet kan opdragen de wet op een bepaalde wijze te veranderen. Ook uit het Waterpakt-arrest volgt dat al onverkort.⁴ Dat is niet toegestaan.

³ Zie bijvoorbeeld HR 21 december 2012, NJ 2013, 155 (IATA).

⁴ ECLI:NL:HR:2003:AE8462, rov. 3.5.

6 Conclusie

6.1 Als bij antwoord.

behandeld door	M.L. Batting
correspondentie	Postbus 11756, 2502 AT Den Haag
telefoon	(070) 515 36 39
fax	(070) 515 33 66
e-mail	ml.batting@pelsrijcken.nl
zaaknr	11002728